

Kandidatuppsats inom offentlig förvaltning, termin VT 11

Förvaltningshögskolan

Göteborgs Universitet

GÖTEBORGS UNIVERSITET

**Göteborgshärvan –
Kampen om förlorad legitimitet**

Tema

Ledning och styrning

Examinator

Iwona Sobis

Handledare

Malgorzata Erikson

Författare

Henrik Chan
Anders Larsson

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund	4
2.1 Problemformulering.....	5
2.2 Forskningsfrågor.....	6
2.3 Syfte.....	6
2.4 Avgränsning.....	6
3. Teori	7
3.1 Legitimitet.....	7
3.2 Korrupcion.....	9
3.3 Media med aktörer.....	14
3.4 Objektivitet.....	15
4. Metod	19
5. Artikelanalys	24
5.1 Artiklar per månad.....	24
5.2 Aktörer i artiklar.....	25
5.3 Antal röster per artikel.....	26
5.4 Bransch.....	27
5.5 Ämne.....	29
5.6 Korrupsionsframställning.....	31
5.7 Typ av artikel.....	33
5.8 Tendens.....	35
5.9 Typ av artikel.....	37
6. Slutsats	39
6.1 Framtida forskning.....	40
Källförteckning	41
Bilaga	43

1. Sammanfattning

Nivå: Kandidatuppsats i offentlig förvaltning 15hp

Datum: 2011-05-26

Författare: Henrik Chan, Anders Larsson

Handledare: Malgorzata Erikson

Titel: Göteborgshärvan – Kampen om förlorad legitimitet.

Syfte:

Studien ämnar till att kartlägga och förklara olika aktörers roll, när en verksamhet hamnar i en serie av korruptionsskandaler. Samt se hur Göteborgs Stad försökt skydda dess legitimitet.

Metod:

I studien har vi använt oss utav en kvalitativ undersökningsmetod, närmare bestämt en innehållsanalys. Vår empiri kommer endast från lokalmedietidningen GP, med tidsintervallet 2010-04-28 till 2011-04-14. För att avgränsa artikelmängden har vi valt ut specifika sökord till tjänsten Retriever.

Slutsats:

Som vi trodde har GP publicerat många artiklar om korruptionen, med väldigt många uttalande från diverse olika aktörer. Analysen visar att GP rapporterar och låter många aktörer träda fram i debatt, vilket är positivt då man som medborgare och läsare får en objektiv och rättvis bild av framställningen.

Angående legitimiteten hos verksamheterna har vi sett att försök har gjorts för att behålla förtroende och vissa fall återskaffa förlorad legitimitet. Dock kan dessa försök ses som kontraproduktivt i vissa fall. Ju mer förslag som medverka till hårdare kontroll mot organisationer, desto mindre tillit har medborgarna för att allt går rätt till och förtroende är en del som den svenska välfärden är uppbyggd på. Dock är Göteborg i behov av mer kontroll som förebygger framtida korruptionshärvor.

2. Bakgrund

Korruption och skandal, termer som verkligen är aktuella. Allra mest nu när man har uppmärksammat korruptionen i Göteborg. I Sverige sker korruption oftast i hemlighet, varav skandaler ofta (nu i Göteborg i alla fall) är en följdverkan av uppmärksammat korruption. I det moderna samhälle med den kommunikationsteknologi som vi besitter finns det en större tendens att skandaler sker. Med kommunikation syftar vi på massmedia och sociala medier, det vill säga den apparat som tillgängliggör en annorlunda form av debatt i förhållande till den traditionella "face to face"-debatten.

Med andra ord uppstår det en arena där aktörer tilltalar, anklagar och försvarar varandra. I denna arena är det av intresse att se hur de olika medverkande ställer sig vid en sådan tabuartad fråga. Med massmedia och dess snabba utspridande av information innebär även att legitimitet hos organisationer kan försvinna snabbt.

Vidare ska även massmedias rapportering vara så objektiv som möjligt, vilket är lättare sagt än gjort när massmedia ämnar till att spegla alla sidor av debatten.

Vidare blir det antagligen även en större skandal då Sverige betraktats som en stat med låg grad av korruption och hög legitimitet, både nationellt och internationellt sett, detta enligt Transparency International (TI)¹. Bilden på Sverige är väldigt idyllisk - landet där alla är hederliga och godtrogna samt lever i harmoni. Man kanske vänder bort huvudet och låtsas som ingenting.

Patrik Johansson hänvisar i sin bok "I skandalers spår" till Svenska Dagbladet angående Sveriges självbild, att det skulle krävas "mycket förträngning och isolering" för att ändra bilden av ett hederligt Sverige.² Detta innebär naturligtvis inte att korruption är obefintligt. Korruptionen har faktiskt ökat på senare tid vilket också uppmärksammas allt mer i media.³

Under 2010 avslöjade Uppdrag Granskning i SVT en muthärva i Göteborg – fallet om Stefan Allbäck. Detta handlade om tjänstemän i Idrotts- och föreningsförvaltningen som accepterat och godkänt fakturor som blåsts upp från ett byggnadsbolag. I gengäld fick tjänstemännen i fråga privata projekt betalade av kommunen men även resor och mat.^{4 5}

Ett helt år efter den Uppdrag Granskning avslöjande, uppmärksammas det fortfarande muthärvor i Göteborg Stad.

¹ http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/results

² Patrik Johansson: I skandalers spår (2004) s.14

³ <http://www.dn.se/debatt/vi-maste-ta-krafttag-mot-den-svenska-korruptionen>

⁴ <http://www.dagensjuridik.se/2010/05/goteborgs-stad-ser-over-rutiner-kring-korruption>

⁵ <http://www.dn.se/ledare/huvudledare/svensk-korruption>

Det råder inget större tvivel på att det inte hade varit en lika stor uppståndelse om massmedia inte hade valt att publicera muthärvorna. Det hade som ovan nämnt antagligen inte heller blivit liknande rabalder i ett annat land med högre korruptionsgrad i jämförelse med Sveriges oklanderliga rykte när det handlar om korruption.

Legitimitetsfrågan blir väldigt central, allra mest när man pratar om offentlig sektor och korruption. Även när massmedia blir ett verktyg för aktörer som berörs av organisationen i fråga.

Verksamheter och organisationer är i behov av legitimitet, kanske allra mest för att bli accepterad av omgivningen kring organisationen. Det är betydligt lättare att överleva med acceptans från omvärlden, framförallt då organisationen förmodligen är beroende av olika aktörer – kunder, brukare, partners arbetstagare m.fl.

Att studera uppmärksammas korruption vidare till skandaler innebär det också att vi får en insyn i hur organisationer bevarar sin legitimitet efter en skandal, men också hur dem har försökt att försvara den.

Utöver hur media har en tendens att blåsa upp händelser till skandaler, kan man ifrågasätta lokalmedias roll i dessa ämnen. Media har möjligheten att agera som ett forum en väg åt gången, vilket underlättar olika aktörer att få säga sitt. Då det finns flertalet berörda aktörer under en sådan händelse, existerar även avskiljande åsikter som de olika aktörerna är benägna att sprida ut.

2.1 Problemformulering

Denna studie inriktar sig på korruptionshärvan och i synnerhet legitimitet, samt den debattarena som lokalmedia bringar fram. Då korruptionshärvan i Göteborg har tagit en stor plats i media och korruptionsskandaler i Sverige generellt inte är vanliga blir det särskilt intressant att undersöka hur man i lokalmedia valt att framställa korruptionen. I samband med att lokalmedia (i detta fall GP) rapporterar, är det ofrånkomligt att inte framställa olika aktörer i samband med korruption. Därför syftar även studien till att undersöka vilka aktörerna är som pratar med massmedia. På grund av skandalen ökade även trycket på t.ex. politiker att träda fram i media och diskutera vad som händer. Vad förmedlade då de personer som gick ut i media, samt även olika aktörers framställande av korruptionshändelser. Studien ämnar även till att besvara hur man bevarar och försvarar sin legitimitet inom kommunen efter ett avslöjande gällande korruption.

2.2 Forskningsfrågor

- Hur framställs korruption i lokalmedia (GP)?
- Vilka aktörer är det som pratar i massmedia?
- Vad förmedlar de som framträder? Samt skillnader i aktörers framställning av korruption?
- Hur bevarar och försvarar kommunen sin legitimitet efter en upptäckt korruptionsskandal?

2.3 Syfte

Syftet med studien är att kartlägga hur lokalmedian GP förhåller sig till korruptionsskandalerna i Göteborg, under april 2010 till april 2011. Samt se hur Göteborgs ledning har försökt skydda verksamheternas legitimitet.

2.4 Avgränsning

Studien avgränsar sig till tidsperioden 2010-04-28 till 2011-04-14, då gällande korruptionsavslöjandet och dess följder i Göteborgs Stad. Studien avgränsar sig till att lägga fokus endast på den offentliga sektorn. I studien avgränsar vi oss till att undersöka vilken bild lokalmedia ger av Göteborgsskandalen. Vi har här valt att avgränsa oss till att endast använda oss utav dagspressen, i detta fall Göteborgs-Posten. Detta då vi ansåg att tiden inte skulle räcka till om vi även skulle granska radio och tv. Inom dagspressen har vi avgränsat oss lokalmedia till Göteborgs Posten, då vi anser att den har goda förutsättningar för att lyckas täcka skandalen väl. Vi tog inte hänsyn till tidnings politiska ställning.

3. Teori

3.1 Legitimitet

Patrik Johansson skriver i sin bok 'I skandalers spår':

*"En organisation som är accepterad av omvärlden är en legitim organisation".*⁶ En organisation som inte är accepterad av omvärlden eller inte är legitim utifrån sett kommer inte överleva särskilt länge – oftast i alla fall. Detta citat har också innebörden av att begreppet legitimitet och är starkt relaterat till omgivningens acceptans.

I det nuvarande sammanhang om korruption och legitimitet kan det vara nödvändigt att veta vad legitimitetsbegreppet innebär och vad det faktiskt betyder i en demokratisk välfärdsstat. I äldre tider kunde man se det legitima, alltså accepterat att den dåvarande kungen genom arvtagande skulle styra samt leda landet. Idag har inte mycket förändrats i begreppet, man ser att den politiska makten är giltig och borde godkännas av befolkningen. Helt enkelt att man är villigt att underkasta sig auktoriteten som styr. Eller ett begrepp som faktiskt definierar hur berättigad man är i sitt ämbete – framförallt i en politiskt styrande roll.

En av de principer Sveriges välfärdsstat och demokratiska skick går efter är den representativa demokratin. Alltså ett sätt för medborgarna att ha möjligheten att påverka vilka som skall framföra och representera deras åsikter, vilket då Bo Rothstein även relaterar till det han kallar för "folkviljans förverkligande".⁷

I vår avgränsning till den offentliga sektorn samt den lokala regionen är det viktigt se varför man särskiljer det offentliga maktmissbruket från allmänt missbruk av tjänster. Framförallt när man talar om korruption kopplas det oftast direkt till den offentliga sektorn.

Mats Sjölin pratar om uppsatta ramar samt regler som de offentligt anställda skall följa när dem utövar sitt yrke, vilka man bryter mot vid definitionen av korruption.⁸ Utöver de offentliga tjänsterna och dess ramar nämner han olika typer av korrupt beteende, exempelvis mutor och förskingring av offentliga medel. Den större anledningen till varför det slår så hårt när man pratar om korruption i det offentliga är att det strider mot allmänintresset. Den offentliga sektorn är ämnat till att tjäna allmänintresset. Det finns där för medborgarna och ska vara till nytta av de som är i behov.⁹ När tjänstemän och politiker begår

⁶ Patrik Johansson (2004): I skandalers spår S.20

⁷ Bo Rothstein (2010): Korruption, maktmissbruk och legitimitet S.123

⁸ Mats Sjölin (2010): Korruption, maktmissbruk och legitimitet S.32

⁹ Mats Sjölin (2010): Korruption, maktmissbruk och legitimitet S.34

korruptionsrelaterade brott försummar de allmänintresset för att uppnå egenvinst. I relation till den svenska välfärdsstaten har de (tjänstemän och politiker) vanvårdat denna, då denna är byggd med skattemedel. Som nämnt talar man oftast om offentlig sektor när man nämner missbruk av tjänster. Det är också i de olika offentliga myndigheterna som verkställer besluten som kommer från den politiska makten, vilka också är grunden för en rättvis maktutövning.¹⁰

Vid en skandal kan man alltid räkna med att det kommer uppstå frågor och misstänksamhet. Ofta är medborgarna väldigt angelägna av att få reda på vad för åtgärder som tänker tas och hur kommunpolitikerna ser på händelsen. Ett uttalande i media mot omgivningen är en förutsättning för att börja återskapa legitimitet, då det är omgivningen som avgör hur legitim organisationen är.¹¹

Vidare talar man även om institutionella processer som förklarar hur omgivningen kring organisationen ställer krav. Om organisationer skall kunna skaffa och behålla legitimitet behöver organisationerna agera och sträva efter att följa samhällets sedvänjor eller normer.¹² I allmänhet är det alltid bra att visa man inte överger de uppsatta ramar och normer som existerar. Lever man inte upp till de kulturella normerna anses det som avvikande och negativt.¹³ I vilket fall så borde man försöka *uppfattas* som om man följer dessa. Självfallet finns det undantag när man pratar om omvärldens acceptans. Patrik Johansson tar upp att brottsliga organisationer som brister på legitimitet lyckats överleva under en längre tid.¹⁴

Det går att fråga sig vilka som egentligen förväntar sig diverse saker av organisationerna. Då vi pratar om offentlig verksamhet är det rimligt att anta att det kan vara aktörer som är i kontakt med verksamheten i fråga. Exempel på aktörer kan vara brukare, leverantörer, statliga institutioner m.fl. När någonting uppfattats gått snett, förlorar organisationen förtroende av dessa aktörer, vilket då kostar pengar att återbygga via tid i media och andra kampanjer.

¹⁰ Bo Rothstein (2010): Korruption, maktmissbruk och legitimitet S.126

¹¹ Patrik Johansson (2004): I skandalers spår S.176

¹² Patrik Johansson (2004): I skandalers spår S.24

¹³ Clegg, Kornberger & Pitsis (2007): Ledning och organisation S. 67

¹⁴ Patrik Johansson: I skandalers spår (2004) s.20

3.2 Korruption

I detta kapitel kommer vi först att ta upp problemet gällande definitionen av ordet korruption. Då detta har en signifikant betydelse. Hur skall t.ex. tjänstemän och politiker handla när det gäller bedömandet av vad som är korruption och inte, om de inte vet vad ordet korruption innefattar. Vi (medborgarna) kräver att dessa aktörer skall veta innebörden av detta. Vet vi inte vad som ligger i begreppet korruption, kan vi inte heller undersöka det i vår studie¹⁵. Dock är inte detta helt enkelt, då; *"många forskare menar att avsaknaden av en enhetlig och allmänt omfattad definition av korruption, leder till att den empiriska forskningens resultat blir omtvistade och begränsar möjligheterna att utveckla och testa teorier som kan förklara korruption"*¹⁶.

Arnold Heidenheimer publicerade år 1970 *"Political Corruption"*, vilket nu har kommit att bli ett standardverk inom korruptionsforskning¹⁷. Heidenheimer tar upp tre stycken definitioner av korruption. Första definitionen är kopplad till de krav som ställs på aktörer som verkar inom det offentliga (politiker och tjänstemän)¹⁸. En företrädare för denna definition var Joseph Nye, han definition av korruption löd som följande:

*"Korruption är beteende som avviker från de normala plikterna för en offentlig roll på grund av privata hänsyn (till familj, andra närstående) och ger pekuniära och statusmässiga fördelar; eller bryter mot regler som förbjuder att vissa typer av privata hänsyn påverkar utövandet av det offentliga uppdraget"*¹⁹

Här tar han upp exempel som muta, nepotism och förskingring som utmärkande korrupta beteenden²⁰. Ett alternativ till denna definition är: *"Korruption är, kort sagt, när politiker och tjänstemän åsidosätter allmänintresset till förmån för egenintresset"*²¹

¹⁵ Korruption, maktmissbruk och legitimitet (2010), sid 31

¹⁶ Korruption, maktmissbruk och legitimitet (2010), sid 32

¹⁷ Korruption, maktmissbruk och legitimitet (2010), sid 32

¹⁸ Korruption, maktmissbruk och legitimitet (2010), sid 32

¹⁹ Korruption, maktmissbruk och legitimitet (2010), sid 33

²⁰ Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 33

²¹ Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 34

Denna definition utgår ifrån att den offentliga verksamheten skall tjäna ett samhällsintresse²².

Denna definition utgår ifrån att politiker och tjänsteman skall handla så att de uppnår den största möjliga nyttan, då på kort men även långt sikt.

Den tredje definitionen av vad korruption är utgår från ekonomisk teori. Denna definition; *”har definierat korruption i termer av utbud, efterfrågan och transaktionskostnader – det vill säga marknadscentrerade definitioner”*²³.

Dock har det på senare tid riktats kritik mot dessa olika definitioner av korruption. Kritikerna menar att man inte kan reducera frågan om vad som är korruption och inte till en fråga om vad som är lagligt och olagligt. Man argumenterar då att det i de flesta länder, saknas en lagstiftning som förklarar vad som är korruption. Ett av alla dessa länder är Sverige, då vi istället har valt att *”kriminalisera ett antal enskilda handlingar som, mutbrott, förskingring och trolöshet mot huvudman”*²⁴. Denna definition anses vara för snäv, och på så sätt frånses flertalet handlingar som hade varit möjligt att klassificera som korruption, vilket måste anses som problematiskt.

Dock är definitionerna många när det gäller korruption. Samtidigt har det inte framtagits en definition som kan gälla som en allmän definition. I en Statens offentliga utredningar formulerar man sig som följande: *”I betänkande av Utredningen om offentlighet för partiets och valkandidatens intäkter, SOU 2004:22, görs en genomgång av korruptionsbegreppet. Där konstateras att det inte finns någon enhetlig definition av korruptionsbegreppet”*²⁵.

Transparency Internationals definition av korruption. Transparency International (TI) är en organisation vilket har till uppgift att försöka minska andelen korruption i världen. TI har sedan 1995 publicerat ett korruptionsindex (Corruption Perceptions Index, CPI), där Sverige aldrig har rankats sämre än 6:e nation bland världens stater under det gångna decenniet²⁶. Indexet har byggts upp så pass att det rangordnar de medverkande länderna på en skala mellan ett till tio, där tio symboliserar ett land helt fritt från korruption. Den definitionen som TI använder ordet korruption är följande:

²² Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 34

²³ Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 34

²⁴ Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 35

²⁵ <http://www.transparency-se.org/Korruption.html>

²⁶ Korruption, maktmissbruk och legitimitet, sid 17

*“Corruption Transparency International (TI) has chosen a clear and focused definition of the term: Corruption is operationally defined as the abuse of entrusted power for private gain. TI further differentiates between “according to rule” corruption and “against the rule” corruption. Facilitation payments, where a bribe is paid to receive preferential treatment for something that the bribe receiver is required to do by law, constitute the former. The latter, on the other hand, is a bribe paid to obtain services the bribe receiver is prohibited from providing”.*²⁷

Enligt denna definition av korruption har Sverige sedan mätningarna startades varit ett av de länder förekomsten av korruption har varit som allra lägst:

Sida definierar korruption som *”ett missbruk av förtroende, makt eller position som medför otillbörlig vinning”*. Med korruption menar de mutor, bestickning, utpressning, favoritisering och nepotism men också förskingring, svindleri och jäv²⁸. Ser vi till den svenska lagstiftningen finns det ingen klar definition av korruption. Dock formulerar man sig som följande:

*”Den svenska lagstiftningen i Brottsbalkens 17:e och 20:e kapitel tar använder sig av begreppet ”otillbörlig belöning” och kriminaliserar såväl givandet som tagandet av mutor”*²⁹.

*”7 § Den som till arbetstagare eller annan som avses i 20 kap. 2 § lämnar, utlovar eller erbjuder, för denne själv eller för annan, muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen, döms för bestickning till böter eller fängelse i högst två år. Är brottet grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Lag (2004:404).”*³⁰

Viktigt att poängtera är att som det står i SOU 2010:38 så är *”De nuvarande bestämmelserna i brottsbalken om mutbrott är fördelade på tre paragrafer som finns i var sitt kapitel i brottsbalken. Bestämmelserna har med rätta kritiserats för att vara svårbegripliga”*. Detta har i sin tur lett till att man nu har lämnat fram ett förslag som skall kunna *”åstadkomma en modern, ändamålsenlig och lättillgänglig reglering av mutbrotten med tydligare gränser för vad som är straffbart.”*³¹

²⁷ http://www.transparency.org/news_room/faq/corruption_faq

²⁸ <http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/Sa-arbetar-vi/Vart-arbete-mot-korruption>

²⁹ <http://www.transparency-se.org/Korruption.html>

³⁰ <http://www.institutetmotmutor.se/lagtext>

³¹ <http://www.sweden.gov.se/sb/d/12634/a/147524>

Dock skall det framhållas att inte alla anser att det är negativt att definitionen av begreppet korruption är omtvistat. Forskare menar att detta istället bidrar till en djupare förståelse av korruption, och hela komplexiteten kring denna³².

Korruption kan även beskrivas i termerna, svart, grå och vit korruption. Svart korruption är en sådan handling som när offentliga makthavare har ett beteende som ger dem materiella fördelar. Detta fördöms av både samhällseliten och lagar. Den gråa korruptionen avser handlingar som förkastas först av vissa grupper i samhället, då vanligtvis eliten, som då anser att vissa handlingar borde vara straffbara, medan andra grupper menar att de istället borde vara tillåtna³³. Till den vita korruptionen har både samhällseliten och medborgarna en mer ambivalent inställning, de vet följaktligen inte om vederbörande borde få ett straff eller ej.

Viktigt att förstå när det gäller korruption och problemet med korruptionsdefinitioner, är att utan en klar och tydlig definition av vad korruption är samt även mutbrott och bestickning kan vi inte heller bekämpa korruption.³⁴ Därför är det av betydelse att vi vet vad begreppen står för, då för att senare i studien kunna dra välgrundade slutsatser av den insamlade empirin.

”Varhelst det finns makt blir frågan om maktens legitimitet aktuell”.³⁵ Maktens legitimitet kan vi koppla till korruptionen i den så kallade Göteborgsskandalen, då de högt uppsatta med makt, missbrukade denna och därmed påverkade sin samt även hela stadens legitimitet. En organisation som är accepterad av omvärlden är en legitim organisation³⁶. En organisation som inte är accepterad av omvärlden eller inte är legitim kommer inte överleva särskilt länge, detta kan kopplas till Göteborgsskandalen. En organisation med lägre legitimitet är också i behov att lägga mer resurser på att bevisa det motsatta för omgivningen³⁷. De flesta är också medvetna om massmedias makt när det kommer till legitimitet. Det kan gå otroligt fort, så har en organisation förlorat sin status av legitimitet.

Legitimitet har tidigare kopplats samman med den maktutövning staten står för. Dock har även på senare tid frågan väckts kring den offentliga maktens legitimitet, då t.ex. kommuner

³² Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 37

³³ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 37

³⁴ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 56

³⁵ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 139

³⁶ Patrik Johansson (2004): I skandalers spår S.20

³⁷ Ibid

även om det finns väldigt få studier kring just detta område. Detta är överraskande, då kommuner som stater, har folkvalda beslutsfattare, således bör även kommunens legitimitet ifrågasättas. Den behöver inte vara en direkt avspegling av respektive stat, i detta fall Sverige.³⁸

”Det finns emellertid mycket som talar för att man mer öppet bör studera ifall kommuner och regioner har en självständig, det vill säga en *egen typ av*, legitimitetsgrund”. Att vi i Göteborg har direktvalda politiker i kommunen, som sedan tillsätter tjänstemännen motiverar frågan att studera legitimitet i samband med korruption.³⁹

”För kommunen är det relationen till de egna medborgarna som är det centrala. Så länge kommunen har tillräcklig acceptans av de egna medborgarna och har en legal position inom ramen för staten är den legitim”.⁴⁰

³⁸ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 140

³⁹ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 140

⁴⁰ Korruption, maktmissbruk & legitimitet, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) s: 141

3.3 Media med aktörer

När en kris uppstår flockas media kring denna och de involverade. Ofta ser man media som ett medel för att upprätthålla förtroendekapitalet, men likväl kan media vara en börda. Det avgörande för hur avtrycket och resultatet blir hos allmänheten beror på hur medias rapportering ser ut.⁴¹

Media är ofta ute efter att få flera synvinklar på fallet i fråga och därav kommer media vilja intervjua och låta flertalet olika intressenter tala till allmänheten. Vägleder den krisdrabbade organisationen till olika aktörer som kan ge sin bild av händelsen och faktiskt agerar öppet till media, är det mindre risk för att media och aktörerna ska uppträda negativt mot organisationen vid rapporteringen.⁴²

⁴¹ Thomas Skoglund (2002): Krishantering, om ledarskap och kommunikation. S. 75

⁴² Thomas Skoglund (2002): Krishantering, om ledarskap och kommunikation. S. 76

3.4 Objektivitet

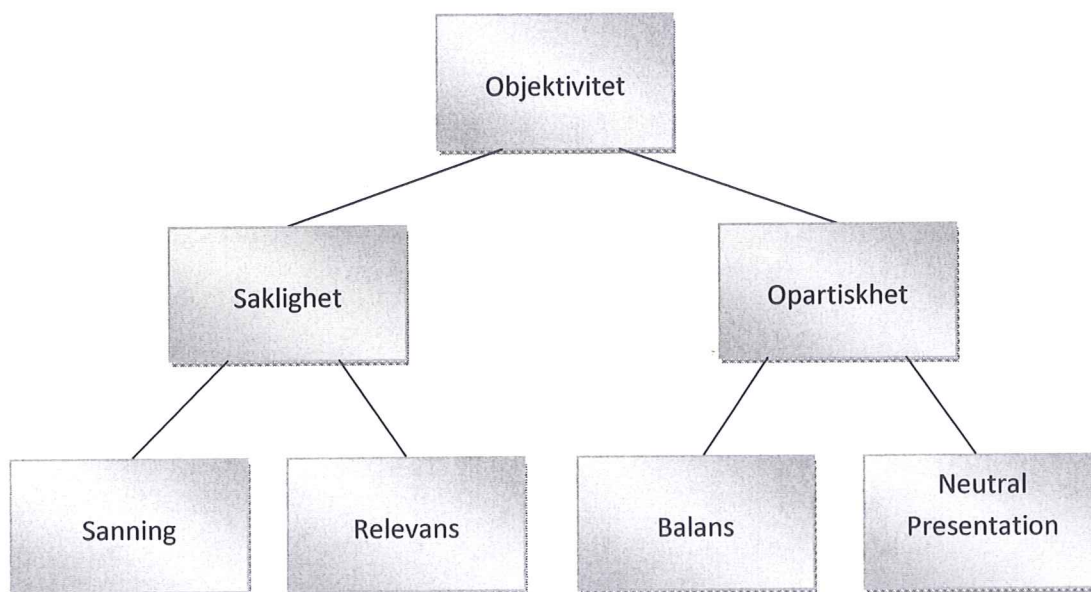
Vi har även valt att ta med ytterligare ett stycke i studien, gällande objektivitet. Då vi valt att ta med variabler i vårt kodschema så som tendensiös och, vi anser att dessa olika variabler behöver förtydligas, alltså vad "vi" lägger i innebörden av ett ord som t.ex. objektivitet, men även skillnaden mellan att vara saklig och att vara opartisk.

Journalistik

Nästan all information som tidningarna tar del av kommer ifrån början av presstalesmän och pr-ansvariga. Dessa personer skickar pressmeddelande till de stora nyhetsföretagen i form av artiklar. Därför har journalisterna som sedan sitter på dessa företag och de som i nästa hand har hand om informationen ett stort ansvar.⁴³

Objektivitet

Hur är det då med objektiviteten hos nyhetsjournalister (i t.ex. GP)? Är allt som rapporteras sakligt och opartiskt? En som gjort seriösa studier i ämnet är statsvetaren Jörgen Westerståhl. Han har först definierat objektivitet genom följande uppdelning

Figur 1. Westerståhls definition av objektivitet

⁴³ Makten över dagordningen, sid 136

Som figur visar har Westerståhl valt att dela upp objektivitet i undergrupperna saklighet och opartiskhet. Saklighet har sedan splittrats upp i komponenterna sanning och relevans. På samma sätt har opartiskhet delats upp i underenheterna balans och neutral presentation. Utmärkande de olika komponenterna är självklart att komponenten sanning är dominerande och är prioriterad, dvs. för en nyhet som är osann är det ointressant om den är balanserad eller neutralt presenterad då den inte ens är relevant.⁴⁴

Om nu en nyhet är sann bör den också vara relevant, detta innebär ”att man skall ge en händelse en plats och utrymme som anses skälig”.⁴⁵ Att korvkiosken på Heden har blåst omkull skall jämföras med plats och utrymme med att Nordvietnam vägrar skriva på ett icke-spridningsavtal för kärnvapen. Hur dömer man av dessa nyheter mot varandra avseende relevans? Detta är inte helt självklart. Korvkiosken på Heden kanske påvekar vardagslivet mer för den genomsnittliga göteborgaren. Däremot kanske den asiatiska nyheten för förödande och långsiktiga konsekvenser för miljontals människor i Asien och kanske också i västvärlden. Det hela får bli en slags bedömning. Vem skall sedan göra den bedömningen att sanningen plus relevans motsvarar en lämplig grad av saklighet? Bedömningen av relevans är inte lika entydig som bedömningen om en nyhet är sanningsenlig eller inte. Sedan återstår opartiskhet. Den första komponenten ”balans” kan beskrivas som att ge utrymme för olika parter om det finns sådana (t.ex. vänster och höger inom den politiska skalan). Man skall alltså låta båda parter komma till tals och inte förtränga några nyheter.

Sist men inte minst har Westerståhl valt att ta upp komponenten neutral presentation. Man skall helt enkelt presentera en nyhet neutralt, dvs. inte värdera den och presentera den som negativ eller positiv, använda ena partens uttryck eller värdeladdade ord.⁴⁶

I andra studier har Westerståhl påpekat att dagens massmedia är mycket mer intresserade av att rapportera konflikter. I vissa fall förstärker journalisten konflikter om på så sätt egentligen snedvrider rapporteringen och också objektiviteten, om detta har skett vid rapporteringen angående Göteborgsskandalen är dock svårt att uttala sig om.⁴⁷

⁴⁴ Makten över dagordningen, S. 369

⁴⁵ Makten över dagordningen, S. 368

⁴⁶ Makten över dagordningen, S. 369

⁴⁷ Makten över dagordningen, S. 370

Journalistens källkritik

De svenska journalisterna har regler som handlar om källkritik. Själva källkritiken används för att kunna kontrollera fakta i tid å att det som sedan kommer ut i t.ex. tidningen är helt sant och trovärdigt. En grundregel inom media är att allt en journalist skriver skall alltid vara ordentligt kontrollerat, alltså att det källmaterial som används är äkta. Journalisten måste kunna bevisa att hans material har belägg i form utav att händelsen är pålitlig. Om inte vederbörande kan ange en uppgiftslämnare varifrån han/hon fått sin fakta eller på något annat sätt kunna få det bekräftat, har man rätt att rikta stark kritik mot respektive.⁴⁸

Något som kan ge vederbörande faktabelägg mer tyngd är om man kan se att informationen som används i arbetet också tidigare har påträffats i andra material. Något som också spelar en stor roll när man visar upp sina källor är om det rör sig om en primär källa eller om det rör sig om en mindre tillförlitlig källa, en såkallad sekundär källa. Det handlar följaktligen om hur lång väg källans fakta har fått gå innan den slutligen nått journalisten. Det kan alltså skilja sig radikalt mellan de olika källorna beroende på om man som journalist har använd sig utav en första- eller andrahandskälla. En tredje aspekt för att kunna få fram det som är äkta är att man som journalist skall försöka få fram fakta utifrån personer som är opåverkade och inte är partiska. Som undersökare gäller det att man försöker att inte ha förutfattade meningar och åsikter, allt för att kunna förmedla en så sann bild som möjligt.

Vidare finns alltid aspekten om att journalisten själv inte är objektiv vid rapportering då journalisten utgår ifrån sina egna värderingar och erfarenheter.

Men det är inte alltid man som journalist har tid att gå igenom alla ens källor och se om det har uppfyllt alla de kraven för en maximal trovärdighet, t.ex. när det gäller en viktig nyhet som måste ut fort. Det är väldigt lätt att ställa krav på de källor som en journalist använder sig av i sitt arbete, men väldigt svårt att uppfylla. En bidragande anledning till att massmedierna inte allt har en korrekt källa är tidspressen att få fram nyheten så fort som möjligt. En annan bidragande orsak till de falska uppgifterna är att det finns olika personer som av någon anledning vill ha fram en nyhet och att uppgifterna skall spridas så fort som möjligt. Detta kan man göra genom att utnyttja en journalist som själv vill komma med heta nyheter innan alla andra konkurrenter fått reda på uppgiften, alltså att läsvärdet är högt och att det i sin tur kan

⁴⁸ Makten över dagordningen, 373

bidra till försäljningen av tidningen ökar. Samtidigt är det en stor skillnad på hur man inom GP rapporterar, och hur man rapporterar i Aftonbladet.

Själva problemet är att man som journalist vill hålla allmänheten väl uppdaterad om en fråga som har högt intresse, samtidigt som man är källkritisk och inte för vidare källor som är felaktiga.

4. Metod

En av de huvudsakliga avgränsningarna vi gjorde var att välja en uppmärksammas korruptionshärva i den offentliga sektorn, den gällande korruptionshärvan i Göteborgs Stad. Vi valde framför allt att börja läsa in oss kring affären om Stefan Allbäcks AB. Sedan fortsatte vi vår granskning via den dominoeffekt som uppstod efter den härvan då allt fler och fler blev indragna i vad som kan sägas är en av Sveriges värsta korruptionshärvor, då Stefan Allbäck var den första som fick träda in i media och granskas. Vi valde således även se över mutskandalerna hos de kommunala bostadsbolagen. Då flertalet (i Göteborg finns fem kommunala bostadsbolag, fyra av drogs in i härvan, Hjällbobostäder, Bostadsbolaget, Familjebostäder samt Poesidon) av de bostadsbolag som finns i Göteborg, i slutändan blev ihopkopplade med det som skulle komma att kallas "Göteborgsskandalen".

Vi kommer att se hur massmedia har porträtterat dessa skandaler, då lokalmedia i form av Göteborgs Posten (då tidningen täcker stora delar av Västsverige). För att vi skulle kunna genomföra detta, valde vi att använda oss utav en kvalitativ undersökningsmetod, då en innehållsanalys. Då termen "Innehållsanalys" används framför allt om analyser där tillvägagångssättet består i att kvantifiera, dvs. räkna förekomsten av eller mäta, vissa företeelser i texter⁴⁹. Metoden valde vi därför att vi anser att den är lämplig för att kunna samla in den empiri som krävdes, då för att kunna få svar på den de frågor studien har till avsikt att svara på. Då metoden bland annat tillåter studenten att "*undersöka uppmärksamheten för ett visst ämne i massmedierna*"⁵⁰. Fördelaktigt med metoden var också att den tillät en att "*undersöka i vilken mån något värderas positivt eller negativt (...)*". Men även att se om rapporteringen är "*objektiv, saklig eller opartisk*"⁵¹. Genom denna metod kunde vi även analysera ett stort antal artiklar.

För att kunna samla in materialet har vissa avgränsningar gjorts. För att samla in materialet har en tjänst används som heter Retriever. Detta är en av Nordens ledande leverantörer av mediebevakning. Retriever passar bra till vår metod, då sidan erbjuder verktyg för t.ex. en medieanalys⁵². Vid insamling av dat användes en uppsättning sökord till hjälp, för att på så sätt kunna ringa in diskursen kring Göteborgsskandalen. Viktigt att tillägga, var att vi valde att först skriva "Göteborg" innan vi valde ett annat sökord, då vi märkte att utan Göteborg

⁴⁹ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 43

⁵⁰ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 46

⁵¹ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 47

⁵² <https://www.retriever-info.com/se/om-retriever.html>

med som sökord tenderade artiklarna att först bli avsevärd fler, men även också i många fall irrelevanta. Sökningen gick till som sådan att vi fyllde i "Göteborg" + valfritt sökord i Retriever. Sedan valde vi att avgränsa oss till en viss tidsperiod, i detta fall mellan 2010-04-28 och 2011-04-14. 28 april 2010 var först då GP började rapportera om det som skulle bli mängd artiklar kring Göteborgsskandalen, 14 april 2011 avslutade vi våra sökningar då vi ansåg att vi hade tillräcklig med underlag, samt att vi behövde tid för analys m.m. De sökord vi valde var t.ex. härva, mututredning, whistleblowers/visselblåsare, Nils-Eric Schultz (statsåklagare), bestickning, korruption, mutbrott, muthärva, mutor, mutskandal, Stefan Allbäck (byggföretagare), Åke Jacobsson (stadsdirektör). Efter att vi använt flera olika sökord, märkte vi att samma artiklar började återkomma i våra sökningar. Vi ansåg då att vi hade ringat in själva området gällande Göteborgsskandalen och valde att fortskrida med arbetet(166 st. artiklar samlades in).

Efter att vi granskat ett par artiklar noterade vi namn som ofta återkom i texten. Därefter beslöt vi oss för att göra en enskild sökning på varje namn för att fram ytterligare artiklar.

"Arbetet består vidare i att konstruera ett analysinstrument som anger vad det är som ska noteras i materialet. Ett vanligt sådant instrument kallas vid manuell analys för **kodschema**⁵³." Här skall tilläggas att vi under några tillfällen fick justera kodschemat, då vi stötte på tolkningsproblem av de insamlade artiklarna. Det kan t.ex. rört sig om att variabler varit så lika varandra att vi har det svårt att skilja mellan dessa, och då valt att slå ihop dem. Eller vice versa, att vi saknat variabler och istället fått konstruera nya för att kunna ringa in innehållet i artikeln. För att öka validiteten (validity refers to the issue of whether an indicator (or set of indicators) that is devised to gauge an concept really measure that concept⁵⁴), har vi valt att ta fram variable som vi tror mäter vad som är avsett att mätas. Innan vi började konstruera vårt kodschema läste vi igenom materialet för att kunna skapa oss en uppfattning om vad artiklarna innehöll, alltså vilken information vi skulle kunna få ut av dessa. För att försöka uppnå reliabilitet, (reliability refers to the consistency of a measure of a concept⁵⁵), har vi gällande kodningen av den insamlade empirin testat överrensstämelsen mellan våra personliga bedömningar, alltså intersubjektiviteten.⁵⁶ Då för att försäkra oss om att resultatet var detsamma oberoende av vem som kodade. Detta gjorde vi genom att koda 50 gemensamma artiklar, därefter kontrollerade vi kodningen mellan oss stämde överrens.

⁵³ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 49

⁵⁴ Social Research method Bryman, Alan (2008) s: 151

⁵⁵ Social Research method Bryman, Alan (2008) s: 149

⁵⁶ 76, textens mening och makt

Efter detta valde vi att ta fram vårt kodschema. De företeelser vi valt att försöka granska kallas kodningsenheter⁵⁷. Först kan det tilläggas att om flera variabler påträffades i en och samma artikel, togs dessa självklart med. De första tre kodningsenheterna var väldigt konkreta, det finns inget att diskutera kring hur dessa är satta. Först valde vi att ge alla insamlade artiklar ett nummer, då mellan 1-166. Andra variabeln sattes efter vilket datum artikeln var publicerad. Den tredje variabeln mätte vem/vilka som skrivit artikeln, i detta fall olika journalister, politiker men även allmänheten i personliga inlägg.

I vårt fall var den fjärde kodningsenheten "Aktörer", som gick ut på att ta reda på vilka röster som kom fram i GP:s artiklar. De variabler vi valde att använda ("egenskaperna hos kodningsenheterna"⁵⁸) för att ringa in de olika aktörerna var i detta fall följande: journalist, politiker, tjänstemän, allmänheten, den som mutar, den mutade, rättsväsende, expert, info-chef samt korruptionssamordnare. Detta då det var dessa aktörer som dominerade i artiklarna. Denna kodningsenhet och dess variabler valde vi att ta fram för att senare kunna på vilka det var som fick träda fram under mediepådraget. Den femte kodningsenheten var hur många röster som förekom i respektive artikel, här hade vi variablerna 1-6, där "1" fick representera en röst och "6" helt logiskt fick representera 6 (1=1, 2=2 etc.) olika röster i en och samma artikel. Denna kodningsenhet till sammans med "Aktörer" är tänkt att bl.a. fungera som vägvisare gällande hur man i GP väljer att framställa korruption, gällande vilka som fick komma till tals i media, samt även hur frekvent de fick komma till tals. Då tänker vi främst på politiker, gällande deras uttalande kring korruption.

Vi har även valt att ta fram ytterligare en kodningsenhet, vilken bransch/organisation/sector som tas upp i artikeln. Till denna kodningsenhet har vi valt variablerna: bostads & bygg, energi, p-bolag, idrottsförvaltningen, hemtjänsten, okänd kommunal institution/bolag, revision samt övrigt/allmänt. Genom att få fram vilka olika branscher/organisationer/sectorer, kan vi förhoppningsvis se hur man framställer dessa olika organisationer som har "drabbats" av korruption och varit iblandade i härvan, samt se hur korruptionen framställs.

Ett annat exempel på en kodningsenhet som vi konstruerat är "Ämnesområde", alltså vilka/vilket ämne behandlas i artikeln? Här valde vi att använda oss av variablerna: mutkolv

⁵⁷ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 49

⁵⁸ Textens mening & makt, S. Andersson (red), A Bergh, G Ó Erlingsson och M Sjölin (2010) sid: 50

(person som lätt låter sig mutas), rättsliga åtgärder, jäv/bedrägeri, åtgärder, visslare avgångar/upsägningar samt allmänt. Vi valde dessa variabler då vi i studien ämnar ge svar på ” Hur bevarar och försvarar man organisationernas legitimitet efter uppmärksammas korruption? (via media)”. Genom att vi valde en variabel som svarar på om artikeln innehåller åtgärder mot korruption, kan vi då svara på om/hur Göteborgs Stad valt att agera när det gäller legitimitetsfrågan. Som exempel kan vi ta upp att man inom Göteborgs Stad valt att ta upp ett flertal förslag/åtgärder i syfte att förhindra fortsatt korruption, rörande t.ex. en tjänst för ”visselblåsare”, ”nya kontrollsystem” eller en ”mutkommission”.

En kodningsenhet gällande om hur korruption framställs/värderas i media har även tagits fram, variablerna vi använd är: positiv (inte i den meningen att man är positiv till korruption, utan att man har försökt förminska problemet), neutral eller tendensiös (anklagande). Genom att försöka ge in bild av hur man i GP i sina artiklar framställer korruption utifrån dessa tre variabler, försöker vi studera hur man framställer korruption.

Den nionde kodningsenheten framställer vilken typ av artikel som GP valt att publicera. Till denna kodningsenhet valde vi variablerna; allmän artikel, debattartikel, ledare, insändare, personligt inlägg och krönika. Om tidningen t.ex. valt att publicera ett flertal stycken ledare kan detta vara en indikator på att korruptionen stått i centrum i gällande GP:s rapportering. Efter att vi konstruerat alla olika kodningsenheter och variabler valde vi att använda oss av Excel. Sammanlagt hade vi med över 10 kodningsenheter och en mängd olika variabler, vilket går att åskåda i den medföljande bilagan i slutet av uppsatsen.

Varje metod har sina styrkor och svagheter, tidigare i studien har vi tagit upp några av innehållsanalysens styrkor. På denna punkt skiljer sig inte innehållsanalysen jämfört med andra metoder, utan även den har sina svagheter. Exempel på detta kan vara att allt inte är lämpat att kvantifiera, då ”tanken bakom att räkna något som förekommer i texter är i allmänhet att högre frekvens (eller mer eller större) betyder att detta är något är viktigare eller mer dominerande i ett visst sammanhang”⁵⁹. Detta behöver inte alltid stämma, då enskilda uttalande kan få betydande följder. Ett annat problem värt att nämna är att ”kodschemat tenderar att styra uppmärksamheten på ett sätt som gör det svårt att vara öppen för materialet, att ’låta texten tala’”. Dock går detta att justera genom att läsa igenom materialet innan man väljer att konstruera sitt kodschema för att på så sätt få en god överblick. Till sist kan man notera att det också rör sig om den tolkningsfråga när man skall bestämma vad man kan se i

⁵⁹ Textens mening och makt, sid 76-77

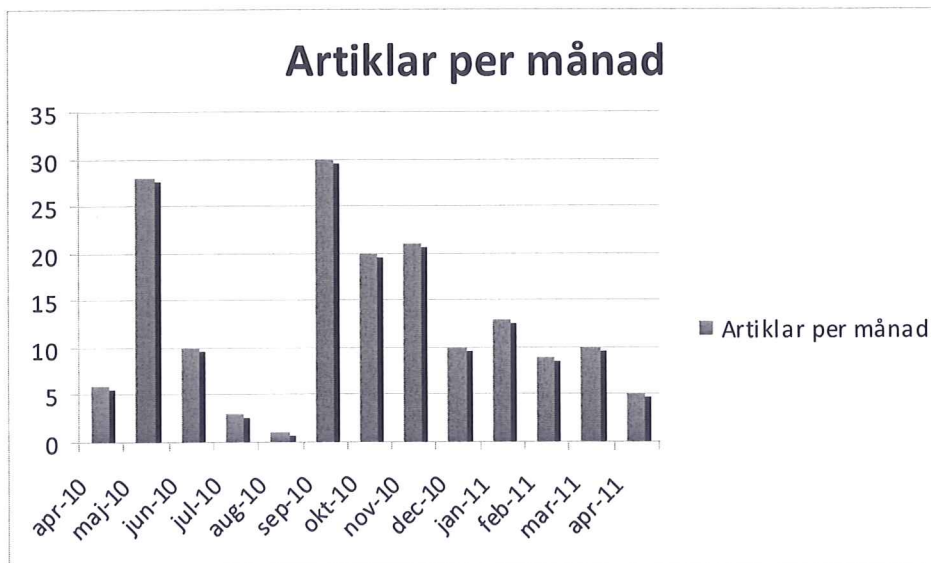
en text. Då vi som de personer vi är kan ”tendera att tolka vissa formuleringar som uttryck för bestämda idéer”⁶⁰.

En annan möjlig metod hade varit intervju. Detta har tillåtit oss att ställa frågorna till t.ex. Anneli Hultén (ordf. kommunstyrelsen) och på så sätt kunna få fram värdefulla svar. Dock med tanke på att korruption är ett känsligt ämne och att det varit uppe så pass länge i media, har bidragit till att vi antagligen hade fått det svårt att få en intervju med någon av de inblandade.

⁶⁰ Textens mening och makt, sid 82

5. Artikelanalys

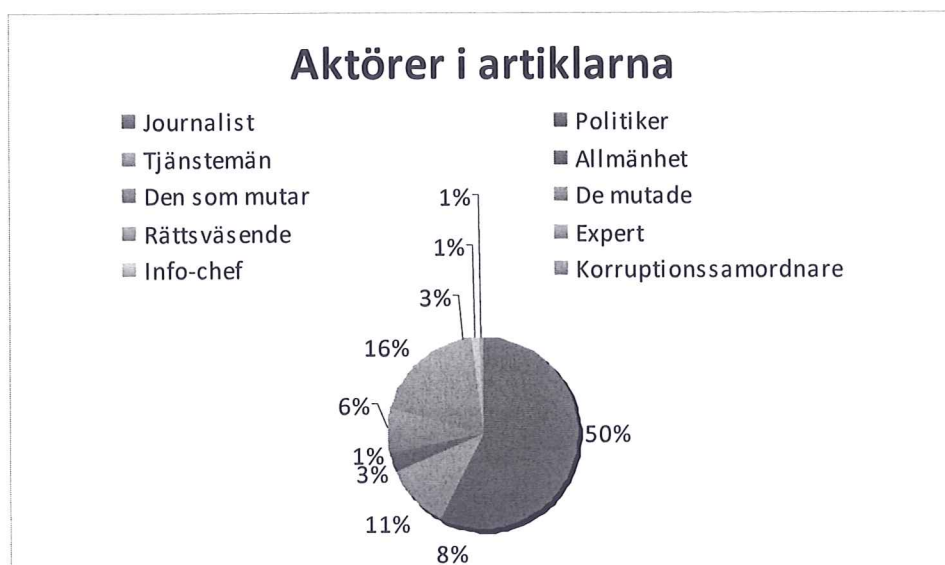
5.1 Artiklar per månad

Antal artiklar i GP under perioden april 2010- april 2011

Anledningen till att vi började med detta diagram "Artikel per månad" var dess bidragande till en helhetsöversikt av hur GP:s rapportering såg ut över månadsförloppen. Ser vi till diagrammet ovan visar detta att GP under april började rapportera kring härvan, dock hann man bara med att publicera ett fåtal då korruptionsmisstankarna avslöjades sent i april. Efter april månad publicerade GP över 25 artiklar som var förknippade med Göteborgsskandalen. Därefter minskade rapporteringarna från sommarmånaderna markant. Efter att semestertiden tagit slut, satte återigen journalisterna igång igen att publicera artiklar. Efter att rapporteringen återgin kommit igång efter sommaren sjönk den stadigt ner under de sista månaderna. Vid upptäckandet av omfattande muthärva som den i Göteborg, är det naturligt att uppmärksamheten är som allra högst i början. På grund av att de inledningsvis starka korruptionsmisstankarna som riktades mot Stefan Allbäck har vuxit sig till en av Sveriges största korruptionshärvor har detta lett till att bevakningen har fortsatt. Rapporteringen kring härvan har under de senaste månaderna dock minskat, detta beroende på att härvan inte vuxit lika mycket. Hur många artiklar som publicerats ger inte någon bild av hur korruptionen har framställts i media. Dock indikerar det stora pådraget från GP:s sida att man valt att ta ställning gällande korruptionshärvan. I princip hade GP likaväl kunnat blunda för korruptionen och valt att rapportera kring andra ämnen, eller valt att rapportera betydligt mindre än vad de valt att göra.

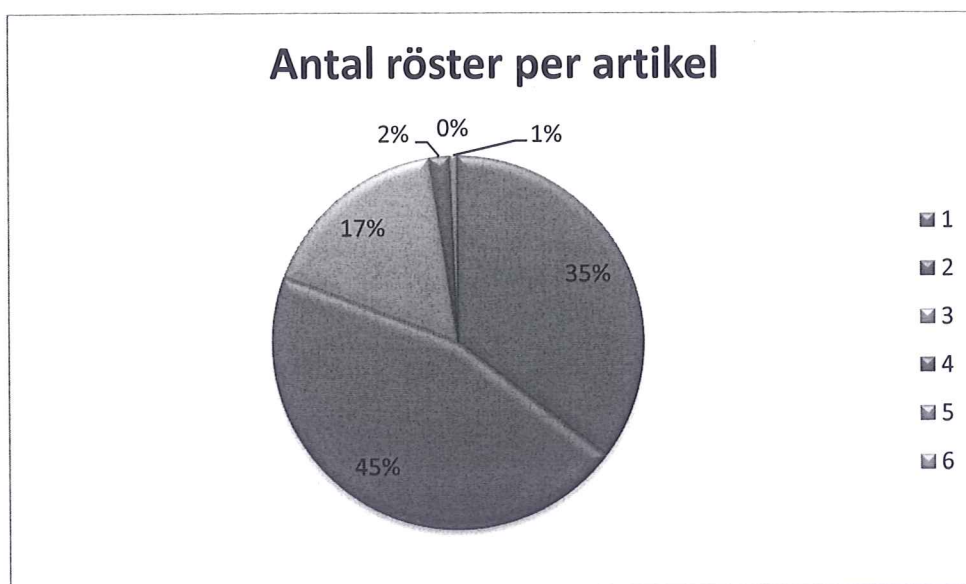
5.2 Aktörer i artiklarna

De aktörer (röster) som behandlas i artiklar i GP under perioden april 2010- april 2011 som helhet.

Ser vi till diagrammet visar det att journalisternas åsikter finns med i hälften av artiklarna. Att journalisternas röster kommer fram i 50 procent av artiklarna är logiskt, då det ofta för fram egna åsikter, samtidigt som de för in fakta i artikeln. Ser vi till de andra aktörerna som kommer till tals i artiklarna så ser vi att rättsväsendet, tjänstemän och politiker som ligger relativt nära varandra. Detta kan bero på att man i media har fokuserat på att intervjua Nils-Eric Schultz (Statsåklagare) i många av artiklarna, då han varit en central person i utredning kring mutor. En annan orsak kan vara att Schultz är mer tacksam att behandla, då han ställer upp på frågor ofta och inte är rädd att svara. Detsamma gäller inte politikerna, då de i vissa fall avböjer att intervjuas samt även ibland vägrar att låta sig intervjuas. En aktör som inte är framträdande är de mutade, vilket är logiskt. Då det inte ofta är intresserade att medverka i media, samma gäller de som mutat. Då med undantag för Allbäck, som vi enskilda tillfällen valt att träda fram i media. Här skall tilläggas att man inom GP flertalet gånger har erbjudet de mutade/de som mutade att medverka i intervjuer.

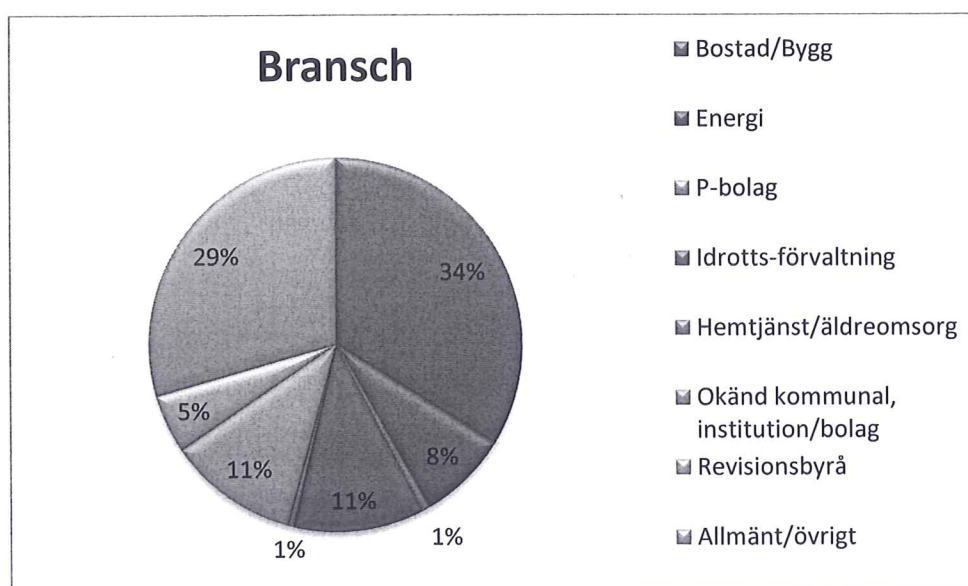
5.3 Antal röster per artikel

Antal röster i GP artiklar under perioden
april 2010 - april 2011 (procentuell fördelning)

Ser vi till diagrammet kan vi dra slutsatsen att det finns 6 stycken olika röster/intressenter. Rent allmänt borde en artikel där det figurerar mer än en aktör vara mer opartisk. Genom att se på diagrammet nedanför kan vi dra slutsatsen att i 65 procent av fallen så existerar det mer än en aktör i artikeln. Härefter kan vi dra slutsatsen att GP som tidning har försökt att hålla sig opartiskt, då man har försökt att låta flera olika röster komma till tals i olika artiklar, istället för att enbart låta t.ex. en politiker få en helsida utan att någon får ifrågasätta innehållet i han/hennes argument. Dock är det självklart att det finns artiklar där enbart en röst får göra sig hörd, det kan då röra sig om en krönika eller en ledare, där då aktören får ett fritt utrymme att uttrycka sina åsikter. Detsamma gäller debattartiklar, dock kan vi säga att det har varit få debattartiklar författade av politiker under perioden vi har undersökt denna skandal. Detta kan bero på att ett flertal av kommunens politiker istället har blivit intervjuade flertalet gånger i GP, och därigenom få göra sig hörda.

5.4 Bransch

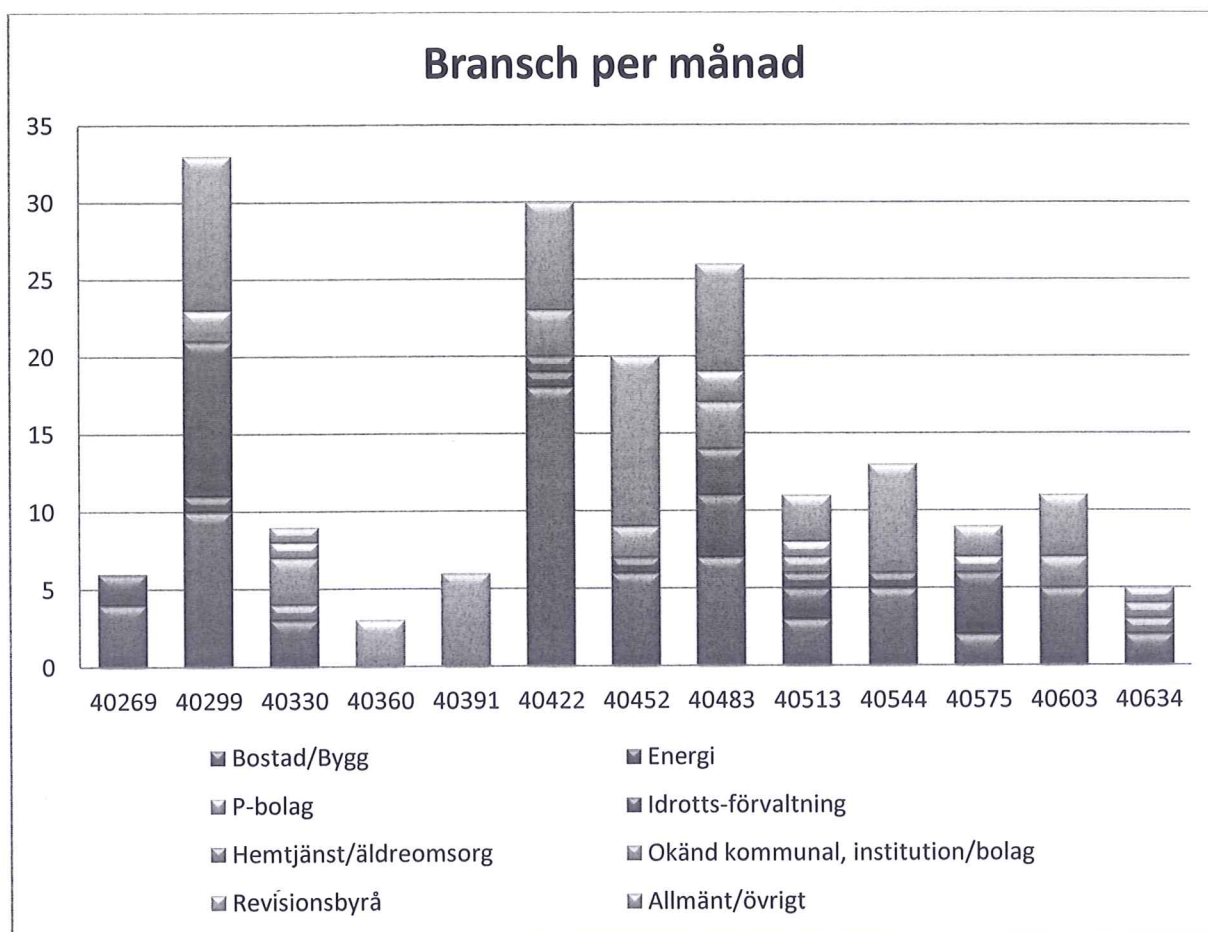

De branscher/ organisationer/ sektorer som behandlas i artiklar i GP under perioden april 2010- april 2011 (procentuell fördelning)

Ser man på diagrammet är den störst representerade branschen bostads- och byggbranschen. Den första upptäckta muthärvan av Uppdrag Granskning berörde just denna bransch, som man då valde att fortsätta granska och uppfölja. Denna händelse var också den som drog till sig största delen av uppmärksamhet och därav även antalet artiklar. Vidare ser vi att många av artiklarna som nämner korrupsionshändelser i Göteborg, hänvisar tillbaka till den första skandalen.

Det andra större blocket tillhör de artiklar som inte kan sättas in i någon av de övriga kategorierna. Det kan vara att någon har talat ut, dock om något som inte har berört någon bransch specifikt.

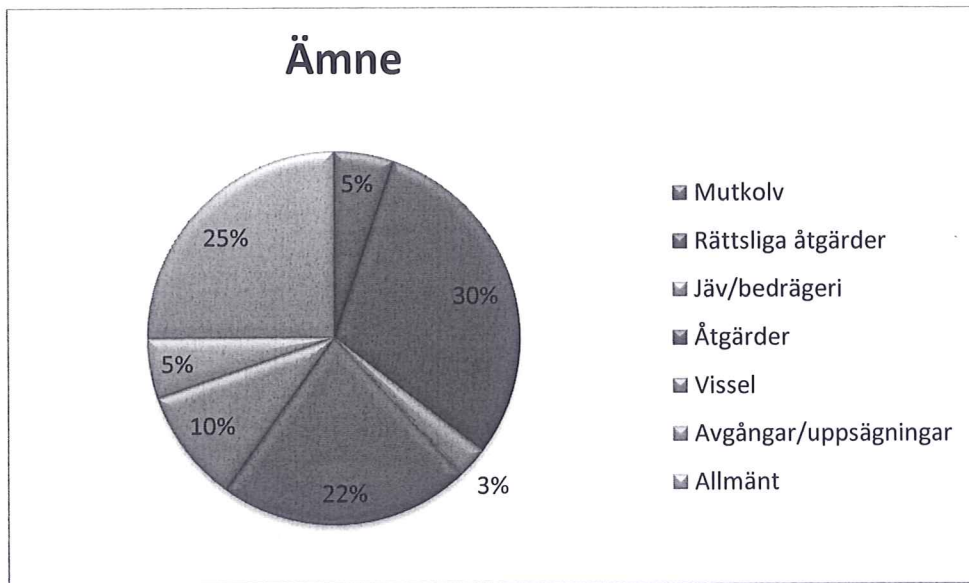
Det är ganska uppenbart att bostads- och byggbranschen är dominerande. Dock vet vi inte om det är en typ av inriktning med tanke på att händelseförloppet inleddes med en incident hos byggbranschen.

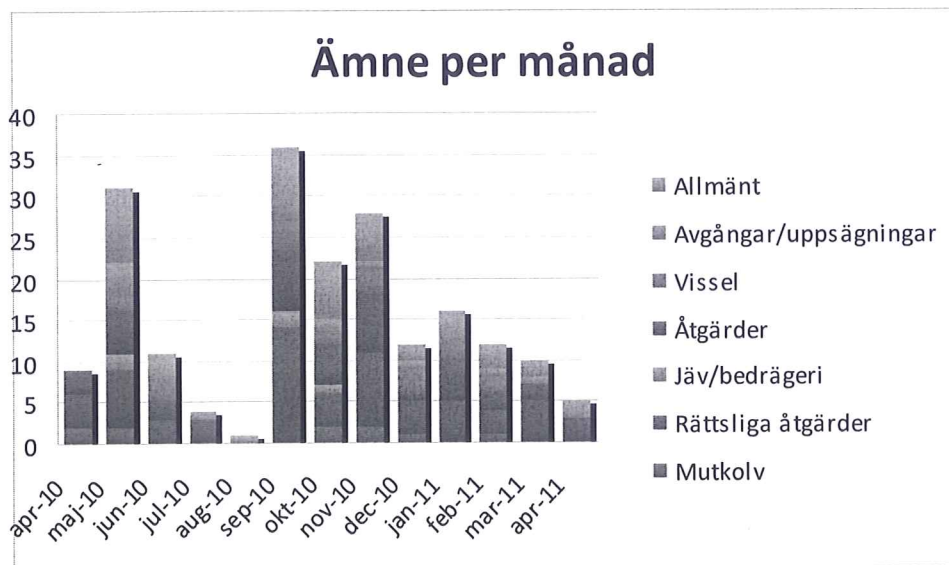
De branscher/ organisationer/ sektorer som behandlas i artiklar i GP under perioden april 2010- april 2011 (fördelat över perioden)

Vidare kan man se att början av härvan som handlade om Stefan Allbäcksbygg och idrottsföreningen, är även här representerade väl. Bygg och bostadsbranschen har varit i de flesta staplar något representerade. Den allmänna och övriga delen tar ofta en del plats av staplarna. När man pratar om korruption tenderar det att talas om saker som berör korruption. Det finns alltid aktörer som har sin egen agenda som inte tillhör någon av de övriga nämnda kategorierna.

5.5 Ämne

Ämne i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011 (procentuell fördelning)

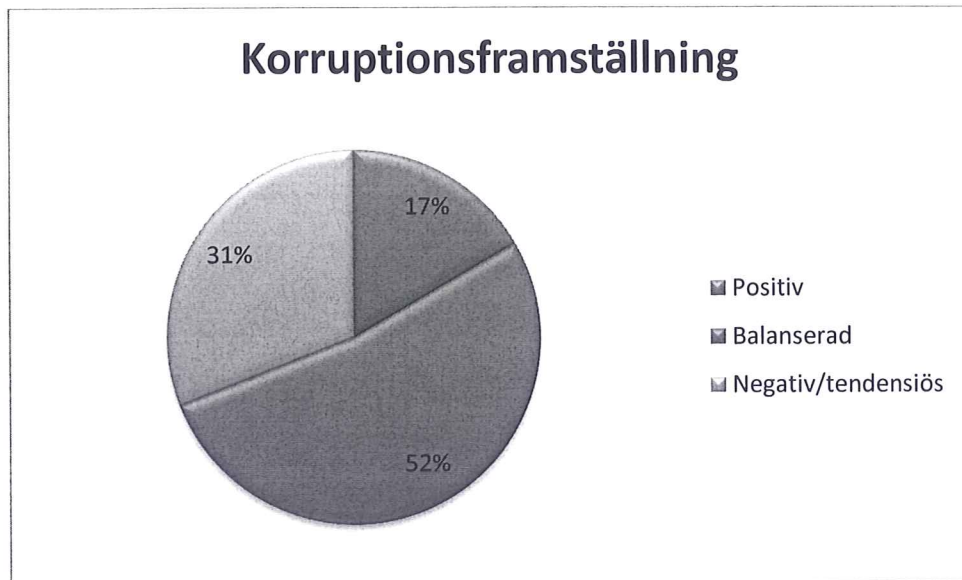

Ämne i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011 (fördelat över perioden)

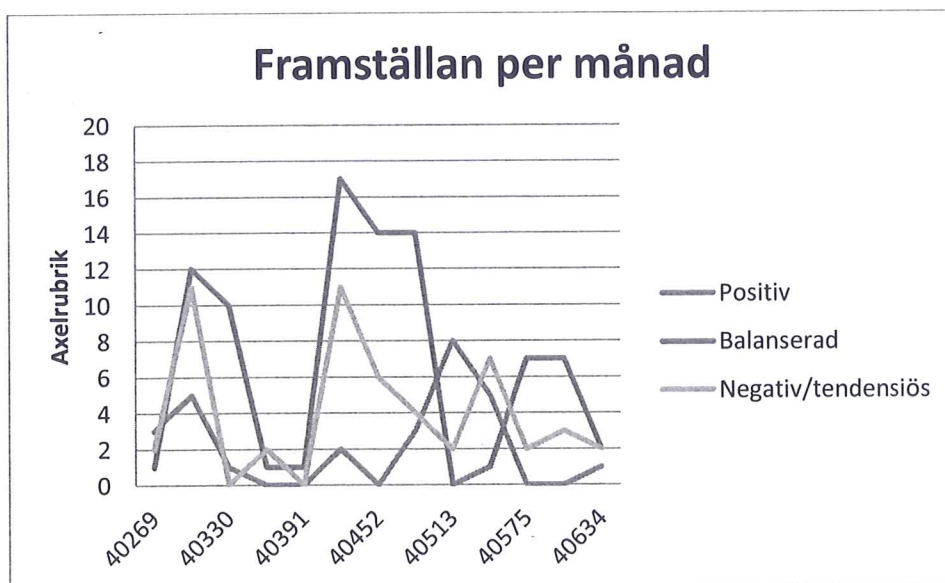
I detta diagram har vi punktat upp de olika ämnen som artiklarna som publicerats har handlat om angående härvan. Det ämnet som vi anser får ta störst plats bland artiklarna är "Rättsliga åtgärder". Det kan då röra sig om en polisanmälan som gjorts, att åtal har väckts eller att man har startat en förundersökning. I cirka 25 procent av alla artiklarna är ämnet mer allmänt. Det rör sig då om ämnen som vi anser inte platser under några av de sex andra ämnen vi punktat

upp. På lite över 20 procent hamnar åtgärder. Vi märkte här att det funnits många förslag till åtgärder, vilket resulterat i att lite över 20 procent av alla artiklar innehåller någon form av åtgärd. Det kan röra sig om en "skriftlig plan över intern kontroll", "nya kontrollsystem", "tjänst för whistleblowers", "tydliga regelverk" eller en "mutkommission". Några mer radikala åtgärder för att få stopp på korrruptionen har också presenterats, då t.ex. att välja att privatisera allt i Göteborg för att på så sätt stoppa mutor och liknande. Att "rättsliga åtgärder" och "åtgärder" ligger så pass högt bland de ämnen som det rapporteras om måste ses som positivt. Att flera av GP:s artiklar kretsar kring åtgärder kan tyda på att Göteborg stad försöker att stärka sin legitimitet genom att ta fram olika förslag för att på så sätt minska framtida korrruption. Det skulle även gå att kunna tolka det som att de rättsliga åtgärderna är viktiga på sitt sätt, då genom att man retroaktivt tillåts att straffa de som redan begått korrupsionsbrått. Samtidigt som de preventiva åtgärderna sker i förebyggande syfte för att kunna försvara vissa organisationers legitimitet men också Göteborgs Stads legitimitet.

5.6 Korruptionsframställning

Framställan i GP under perioden april 2010- april 2011 totalt

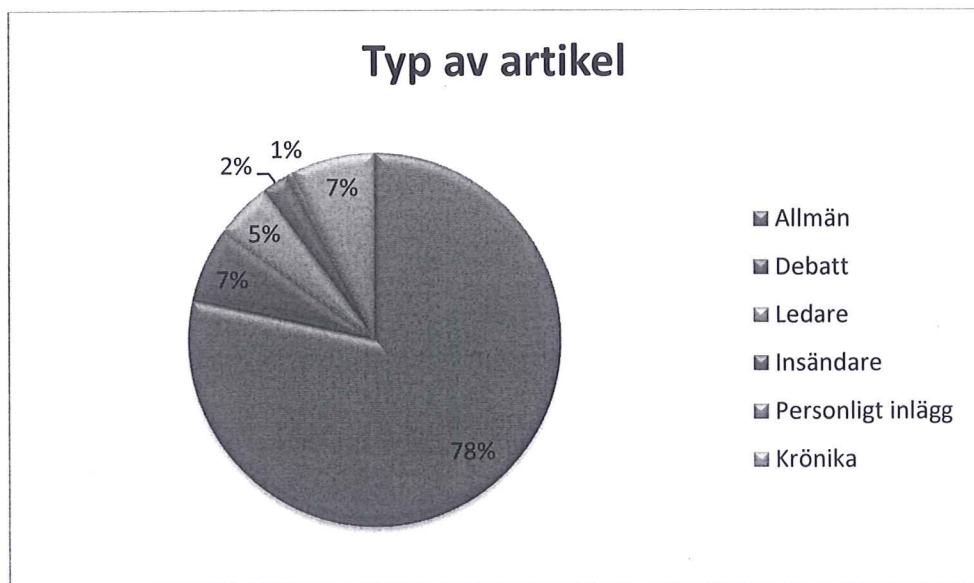
Framställan i GP under perioden april 2010- april 2011

per månad

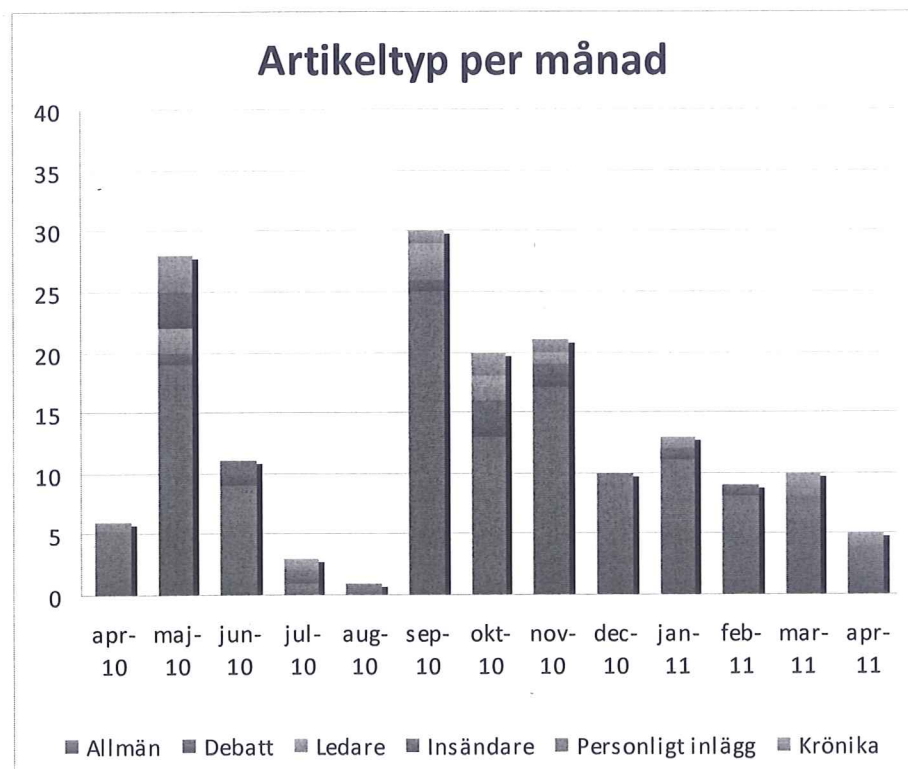
Ser vi till hur man på GP framställer korruption ser vi att mer än hälften av alla artiklar som publicerats under de senaste året har varit balanserade artiklar. Vi har märkt att artiklar som vi anser vara balanserade ofta har haft fler än en aktör i artikeln, vilket vi anser vara rätt logiskt då läsaren ofta får se mer än en bild av en företeelse och därmed också en mer balanserad bild.

Att det var 31 procent av artiklarna som framställde korruption negativt/tendensiöst var efter vilket ämne vi valt att skriva om ändå en rätt låg siffra. Då vi trodde att det skulle finnas allt mer artiklar som målade upp korruptionsskandalen som väldigt negativt och även eldade på och på så sätt försökte hålla debatten igång. Ser vi hur framställan av korruption är fördelad över alla månader så är den relativt jämn. Diagrammet "Framställning av korruption per månad" visar att av dem artiklar som skrivits under hela perioden har framställning av korruption. Samtidigt skrevs det fler artiklar under okt/nov/dec, och där kan vi se att det skrevs många balanserade samt även en del negativa/tendensiösa artiklar. Den lilla ökningen av negativa/tendensiösa artiklar kan bero på att GP:s publicering av krönikor/debattartiklar/ledare låg över snittet, då man i till exempelvis i en krönika framför sin egen röst och sina egna åsikter utan att någon ges tillfälle att konfrontera dem. Att 52 procent av artiklarna som publicerades var balanserade ser vi som positivt, då vi tolkar det som att GP har försökt att ge en så saklig bild av korruptionshärvan som möjligt. Då vi vet att detta är ett känsligt ämne där man lätt kanske försöker elda på i sin text och på sätt så få en mer negativ artikel vilket inte alltid är det bästa. Något förvånande framställdes det fler positiva artiklar i december månad än balanserade, vilket har sin förklaring i att man hade fått in nya tips kring korruption vilket sågs som positivt, att man i samband med korruption såg på framtiden som ljus, men även att Stefan Allbäck som är åtalad fick försvara sig, och därmed försöka förminska korruptionshärvan genom att säga att han egentligen inte gjort något fel.

5.7 Typ av artikel

Artikeltyp i GP under perioden april 2010- april 2011 totalt

Artikeltyp i GP under perioden april 2010- april 2011 per månad

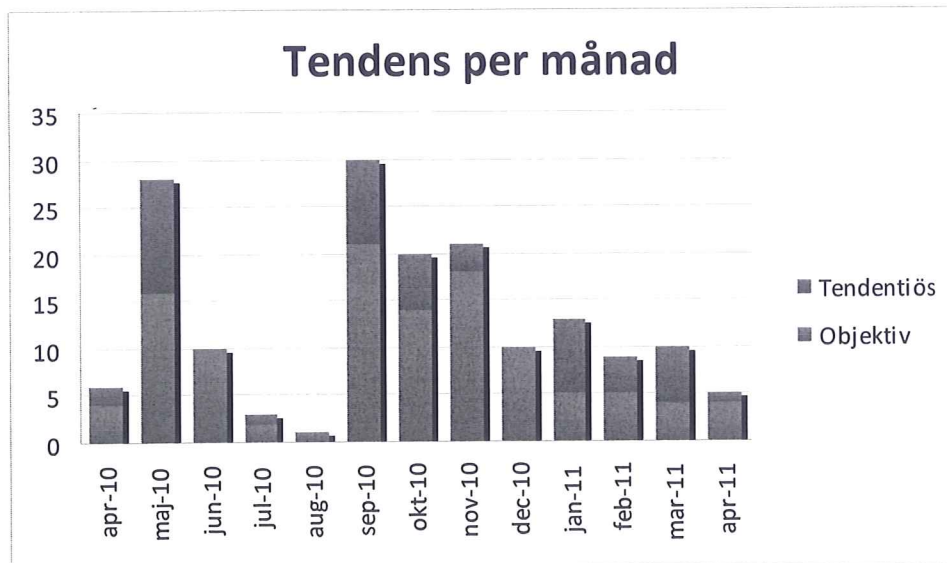
Dessa diagram visar vilken typ av artikel som GP har publicerat. Den dominerande typen, 78 procent av artiklarna, är den vad vi kallar "allmän artikel". Denna försöker oftast beskriva en händelse eller ett händelseförlopp så objektivt som möjligt, ibland med intervjuer av olika

personer. I andel skiljer det sig mycket mellan de allmänna artiklarna och andra artikeltyperna, då krönikor och debattartiklar endast ligger på 7 procent. Detta beror till viss del på att krönikor och debattartiklar inte publiceras i lika stor omfattning som den allmänna artikeln, samma gäller debattartiklar. Dock känns 5 procent lite väl lågt för ledare. Då korruptionshärvan fått ta så stor plats i GP under det senaste året, så trodde vi att man på GP skulle fokusera fler ledare på korruption. Då en ledare publiceras dagligen är motsvarar detta av ca: 2 procent av ledarna på årsbasis. Dock uppvägs detta något av de krönikor som publicerats då dessa ibland är av ledarkaraktär.

5.8 Tendens

Tendens i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011 totalt

Tendens i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011 per månad

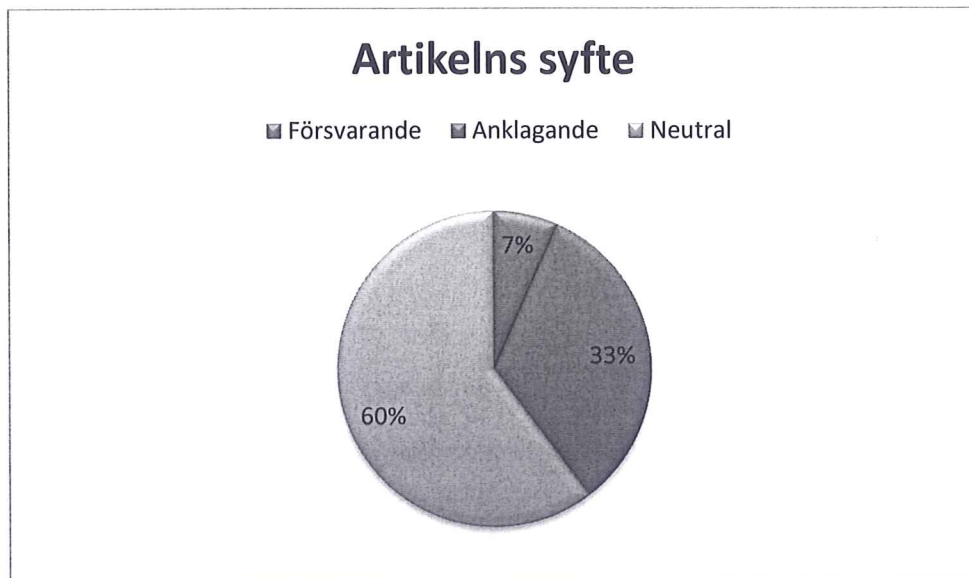
Detta diagram visar vilken tendens artiklarna i GP har haft. Av alla artiklar anser vi att 69 procent är objektiva, medan 31 procent bedöms vara tendensiösa. Detta måste ses som positivt, då de artiklar som klassificerades som tendensiösa också innehåller krönikor/debattartiklar/ledare vilket innebär att författaren tillåts att föra fram sin egen åsikt. När vi klassificerat artiklarna utgick vi ifrån Westerståhls definition av objektivitet. Då objektivitet utmynnar i att en artikel skall vara saklig och opartiskhet, vilket vi anser att stora

delar av artiklarna har varit. Journalisterna har i stor utsträckning varit sakliga, då genom att ha förstahandskällor i sin rapportering vilket minskar risken för felaktigheter i rapporteringen. Samtidigt som de har valt att inta en neutral position, detta märker man t.ex. genom de frågor de har ställt till dem misstänka, de har valt att inte försöka elda på utan ställt balanserade frågor grundande på fakta/info. Dock har man ibland varit felinformerade vid få tillfällen, detta har då uppdagats i tidningen vid senare tillfälle vilket måste ses som positivt. Samtidigt har vi märkt att vi i många fall valt att utgå ifrån om vi tyckte att artikeln var opartiskt eller inte då vi klassificerat artiklarna. Ser vi till tendens per månad, ser de mer tendensiösa artiklar ut att komma i vågor. Den första vågen kom direkt då nyheten publicerades, detta kan tyckas vara rätt logiskt. Då korruption är ett så pass laddat ämne (kanske speciellt i Sverige där många tror att korruption inte existerar). Detta märktes bl.a. på Anneli Hulténs (ordf. kommunstyrelsen) reaktion då hon konfronterades med korruptionspåståendet från media, då hon var "asförbannad" över att något sådant hade kunnat pågå så länge. Sedan kom det även en viss våg av mer tendensiösa artiklar efter sommarmånaderna där härvan återigen fick liv med ännu fler misstänka vilket kan ha lett till ett högre antal tendensiösa artiklar. En anledning till att fler tendensiösa artiklar kan vara "sommartorkan" och att GP därigenom ville återigen ville väcka liv i härvan genom att publicera några mer tendensiösa artiklar. Samtidigt måste det påpekas att den sammantagna uppfattningen kring GP:s rapportering får anses vara objektiv. En anledning till att vi kom fram till att objektiviteten var så pass hög i GP:s artiklar kan även bero på att man tillät ett par journalister skriva stora delar av vad som rapporterades. Här kan vi t.ex. nämna Jan Höglund som har förekommit i många av artiklarna vi har läst. Men även andra journalister som Gunilla Grahn-Hinnfors och Karolina Vikingsson har förekommit frekvent. Här skall det samtidigt sägas att man har använd sig av många olika journalister när man har rapporterat kring härvan, vilket även det kan ses som en styrka då inte ett fåtal journalister själva får rapportera om hela härvan själva. Att dessa har fått ta stort ansvar gällande rapporteringen ser vi som positivt. Genom att man låter ett par journalister få rapportera kring ett så pass långt händelseförlopp tillåter detta journalisterna att bli insatta i ämnet istället för att enbart några få artiklar.

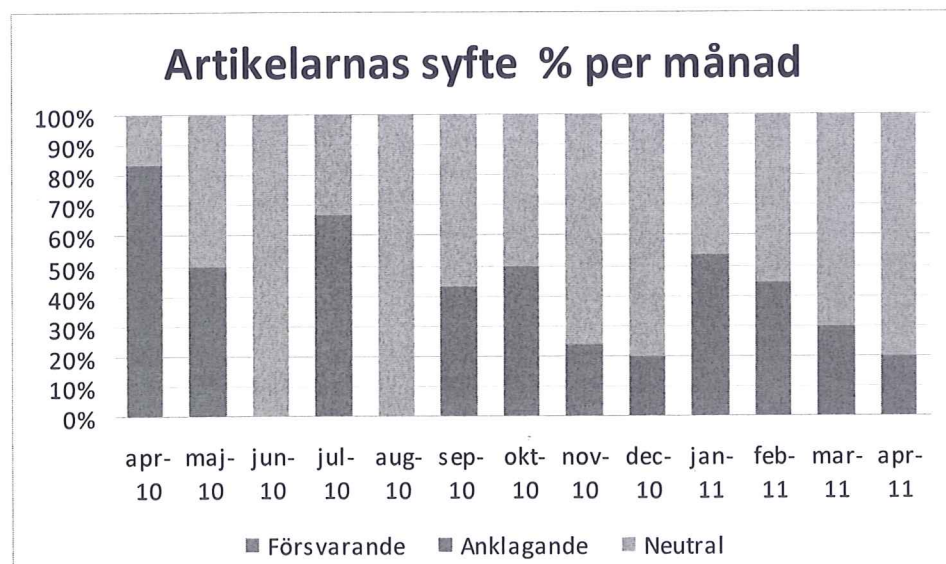
Vad vi har sett har man lyckats hålla sig saklig och opartisk i de texter som låtits publicerats i GP. Att ett fåtal journalister ha fått stå för stora delar av rapporteringen har lett till att mycket ha legat på deras axlar om rapporteringen skall ses som objektiv eller inte (det kan även tänkas att GP hade tagit bort journalister som inte lyckats hålla sig till fakta). Dock har man valt få. Att många artiklar har publicerats kring härvan är ett fakta. Då GP har valt att publicera många artiklar har detta lett till att man har kunnat se ifrån andra kanske viktigare

händelser, som det skulle krävas att rapportera om. Likväl anser vi genom att många artiklar har varit relevanta att man ändå har lyckats kunna rapportera mycket om härvan utan att man har varit saklig gällande sin rapportering.

5.9 Artikelns syfte

Syftet i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011 totalt

Syftet i GPs artiklar under perioden april 2010- april 2011
(procentuell andel per månad)

I detta diagram försöker vi visa vilket syfte de publicerade artiklarna har haft. Vi har kommit fram till att ca: 60 procent av artiklarnas syfte är neutral. Följaktligen har man på GP i sina artiklar haft en syfte som vi ansett vara neutralt, då man varken har försvarat eller valt att anklaga någon i artikeln. Det kan även röra sig om en artikel där vi både har noterat en part som velat försvara och en annan part som valt att anklaga. I sådana fall har vi valt att klassificera artikeln som neutral, då vi ansett att de olika åsikterna tagit ut varandra. I andra fall där endast en part själv anklagat någon för t.ex. att ha tagit mutor har vi valt att klassificera artikeln som "anklagande". Att vi ändå ansåg att ca: 30 procent av artiklarna var anklagande var inte heller överraskande. Då man i flera fall har valt att intervjua t.ex. personer som gått ut i media och berättat om situationen i deras organisation, så kallad "visselblåsare", är det logiskt, då att artikelns syfte är att ta fram deras åsikter om organisationen vilket i mångt och mycket har gått ut på att anklaga. Samtidigt har olika politiker valt att "anklaga" Göteborg för att länge haft ett problem med bostad/byggsektorn. Här är det viktigt att komma ihåg att bara för att artikeln varit anklagande har detta in påverkat om innehållet har varit sakligt eller inte. Då majoriteten av de anklagelser som kommit fram angående korrupta aktörer visat sig stämma. Att ca: 7 procent av våra artiklar har innehållit försvarande argument är inte förvånande, då GP tillåtet flera olika aktörer att försvara sig. Då vad vi har sett inte är några journalister på GP som haft som syfte i sin artikel att försvara korruptionshärvan. Dock är det några enskilda personer valt att försvara sig själva i intervjuer i GP. Då t.ex. Stefan Allbäck som ansett sig felaktigt anklagad för mutor. Samtidigt är de få som valt att försöka försvara sig i media, och istället valt att vara tysta i väntat på en dom. Om vi sedan ser till artiklarnas syfte månad för månad är det en relativt konstant blandning mellan då främst neutrala och anklagande artiklar. Samtidigt om de mer "försvarande" artiklarna genomgående har varit i minoritet, dock är det positivt att man på GP har gett många olika röster få göra sig hörda under det senaste året.

6. Slutsats

I detta avsnitt kommer vi att presentera våra slutsatser. Ser vi till studiens första fråga, så var denna inriktad mot hur lokalmedia (GP) valt att framställa korruption. Här går det att konstatera att Göteborgs-Posten har valt att publicera många artiklar gällande korruptionen. Ser vi till analysen från ”korruptionsframställning” talar det mesta för att GP:s framställande är balanserad. Samtidigt tillåter GP publicering av tendensiösa och positiva artiklar i sina artiklar, vilket är helt naturligt då t.ex. krönikor och debattartiklar tillåts att provocera, och på sätt klassificerats som tendensiösa. Gällande vilka aktörer är det rimligt (enligt våra resultat) att säga att journalister dominerar när det gäller vilka aktörer som förekommer i artiklar, detta beror till stor del på att de ofta och för en egen tala i artiklar (dock är denna oftast objektiv), samtidigt har vi kommit fram till rättsväsendet och tjänstemän också förekommer ofta. Det går även att konstatera att GP i sina artiklar rapporterar om många olika aktörer. Vilket även lett till att många artiklar har mer än en aktör i (ändå upp till 6 st.), vilket ses som positivt vilket låter olika röster möta varandra i artikeln. Det är rimligt att dra slutsatsen att politiker i media går ut och fördömer korruption, samtidigt som de aktörer som anklagas meddelar att de är oskyldiga om de skulle gå ut i media.

Gällande legitimitet kan vi också dra några slutsatser. I en del av de artiklar som vi har läst och analyserat har det funnits tankar om och idéer om att upprätta diverse kontrollinstitut. Idén av dessa är i grunden bra och ämnar till att förebygga fler incidenter med mutor och korruption. När så många och omfattande muthärvor har upptäckts i Göteborg blir medborgarna onekligen skeptiska och kommer förmodligen fortsätta ha lägre förtroende för de offentliga myndigheterna. Men detta går också att vända om, det är ju sen del till bildande av ett tvivlande atmosfär i samhället. Ju mer kontroll och granskning, desto mindre tillit på att organisationer faktiskt sköter sig.

Nu säger vi inte att kontroll är dåligt, då det skulle behövas se över i Göteborg. Men när befolkningen tappar förtroendet – som den svenska staten är uppbyggd på – försvinner även en av grundpelarna till svensk välfärd. Ser vi till vår analys gällande vilka ämnen, var ”rättsliga åtgärder” och ”åtgärder” högt upp på listen, vilket indikerar att politiker har försökt att försöka att bevara den legitimitet som verksamheter har haft innan. Samtidigt som ledningen har medgivet att korruptionen är ett problem, har dem även också samtidigt försvarat Göteborg gällande korruption.

Vi vill även ta tillfället i akt att poängtera att det saknas teori i studien. Då gällande analysen om aktörer i studien. Detta beror på att vi har haft svårigheter under studiens gång att finna en teori som sedan har varit möjligt att koppla lite vår empiri. Dock valde vi ändå att genomföra studien med analys kring aktörernas roll i media då vi ansåg att detta var en så pass viktig del, med eller utan teori. Vi vill även poängtera att analysen kring att många journalister får komma till tals även var rätt okonstlad.

Framtida forskning:

Denna korruptionshärva är ännu inte över, den pågår just nu under vårt skrivande. I framtida studier kan man komma att undersöka skillnaden mellan olika sociala medier, det kan även tänkas att man jämföra hur sociala medier påverkar legitimiteten. I denna studie fokuserade vi enbart på GP och hur de valde att framställa korruptionshärvan, man skulle även kunna tänka att man granskade hur andra tidningar valt att framställa andra korruptionshärvor och se om dessa skiljer sig. Vidare tror vi att det är lättare att genomföra studier när denna omfattande korruptionsskandalen anses som över.

Källförteckning:

Litteratur:

Andersson, Staffan (red), Bergh, Andreas, Erlingsson Ó Gissur och Sjölin, Mats *Korruption, maktmissbruk och legitimitet*. Nordstedt: Stockholm 2010

Bergström, Göran och Boréus, Kristina *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur: Lund 2005

Bryman, Alan *Social Research method*. Oxford University Press 2008

Clegg, Stewart, Kornberger, Martin & Pitsis Tyrone: *Ledning och organisation*. Liber: Malmö (2007)

Johansson, Patrik *I skandalers spår*. Kompendiet: Göteborg 2004

McCombs, Maxwell *Makten över dagordningen: om medierna, politiken och opinionsbildningen*. SNS Förlag: Kristianstads 2006

Skoglund, Thomas *Prishantering. Om ledarskap och kommunikation* Ekerlids förlag Stockholm 2002

Internet:

Dagens nyheter.
<http://www.dn.se/debatt/vi-maste-ta-krafttag-mot-den-svenska-korruptionen> (Hämtad 2011-04-12)

Dagens nyheter.
<http://www.dn.se/ledare/huvudledare/svensk-korruption> (Hämtad 2011-04-12)

Dagens Juridik.
<http://www.dagensjuridik.se/2010/05/goteborgs-stad-ser-over-rutiner-kring-korruption> (Hämtad 2011-04-14)

Institutet mot mutor.
<http://www.institutetmotmutor.se/lagtext> (Hämtad 2011-04-22)

Transparency International Sverige
<http://www.transparency-se.org/Korruption.html> (Hämtad 2011-04-17)

SIDA
<http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/Sa-arbetar-vi/Vart-arbete-mot-korruption> (Hämtad 2011-04-17)

Regeringskansliet.

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/12634/a/147524> (Hämtad 2011-04-22)

Retriever

<https://www.retriever-info.com/se/om-retriever.html> (Hämtad 2011-04-24)

Bilaga: Variabelschema

Variabeln mäter	Variabelvärde
Artikelnummer – Vilket nummer 1-100?	1-166
Publiceringsdatum – Vilket datum är artikeln ifrån?	ÅÅMMDD
Källa – Vem kommer artikeln ifrån?	1 - Jan Höglund (Mkt) 2 - Gunilla Grahn-Hinnfors (mkt) 3 – Anders Sahlberg 4 - GP 5 – Gert Gelotte (redaktör) 6 – Peter Lenken (krönikör) 7 – Gabriel Byström (krönikör) 8 – Sören Lindh/ Robert Olsson 9 – Evy Heyman/ Per Nygren 10 - Kenny ??!/ Ebba Malmström 11 – Lars Ove Johansson 12 – Anne Johansson 13 – Lasse Andree 14 – Helena Herlogsson 15 – Dan Brännström 16 – Peter Götell 17 –Anna Kjellson 18 – Peter Linne 19 –Daniel Olsson (mkt) 20 – Ulf Nyström 21 – Karolina Vikingson (SKRIVIT MKT) 22 – Eva Flyborg 23 – Anja Eriksson 24 – Lars Gunnar. W 25 – Pär Arne. J 26 – Maria Sköld 27 – Fredrik Tenfält 28 – Anja Kjelsson 29 – GP journalist/Övriga/ Fixa klart den..
Aktörer - vilka röster kommer fram?	1 – Journalister 2 - Politiker 3 - Tjänstemän 4 –Åklagare

	<p>5 - Allmänheten</p> <p>6 – De som mutar</p> <p>7 – De mutade</p> <p>8 - Rättsväsende</p> <p>9 - Expert</p> <p>10 – Info Chef</p> <p>11 – Korruptionssamordnare</p>
Hur många röster finns representerade i varje artikel?	<p>1-1</p> <p>2-2</p> <p>3-3</p> <p>4-4</p> <p>5-5</p> <p>6-6</p>
Bransch / Organisation / Sektor – Vilket verksamhetsområde behandlas (om något)?	<p>1 – Bostads & bygg</p> <p>2 – Energi</p> <p>3 – P-bolag</p> <p>4 – Idrottsförvaltningen</p> <p>5 – Hemtjänsten</p> <p>6 – Okänd kommunal institution/bolag</p> <p>7 - Revision</p> <p>8 –Övrigt /allmänt</p>
Ämnesområde? – Vad behandlas?	<p>1 - Mutkolv</p> <p>2 – Rättsliga åtgärder (Polisanm, förundersökn, Åtal)</p> <p>3 – Jävproblem/bedrägeri</p> <p>4 – Åtgärder (utbildn/självdekl/skydd/revision/upphandlings-plan)</p> <p>5 - Vissel</p> <p>6 – Avgångskrav/avgång/upsägning</p> <p>7 – Allmänt/övrigt (+valfråga, gbg-anda</p>
Positiv/Neg bild - hur framställs/värderas korruption?	<p>1- Positiv (försvara) (positiv)</p> <p>2 - Neutral</p> <p>3 - Tendensiös (anklagande) (negativ)</p>
Artikel - vilken typ?	<p>1 – Allmän artikel</p> <p>2 – Debattartikel</p> <p>3 - Ledare</p> <p>4 - Insändare</p> <p>5 – Personligt inlägg</p> <p>6 – Krönika</p>

Tendens – vilken tendens har artikelns innehåll?	1 Objektiv 2 Tendensiös (eldar på)
Syfte – vilket syfte har rapporteringen? (objektiv, saklig eller opartisk)	1 Försvara (objektiv) 2 Anklaga (saklig) 3 Neutral (opartisk)